

บทที่ 3

ศาสนาคริสต์

เค้าโครงเรื่อง

1. การก่อตั้งศาสนาคริสต์
2. บทบาทและความสำคัญของศาสนาคริสต์
3. สงครามครูเสด
4. การปฏิรูปศาสนาในยุคกลางตอนปลาย

สาระสำคัญ

1. การก่อตั้งศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์มีศาสดา คือ พระเยซูคริสต์ มีสาวกคนสำคัญ คือ เซนต์ปอล ผู้สร้างกฎเกณฑ์ทางศาสนาให้สอดคล้องกับคำสอนของพระเยซู ก่อให้เกิดสถาบันศาสนา และวิชาเทววิทยาแพร่หลายเป็นที่นิยมของคนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ได้รับความทุกข์ยากทั้งหลาย

ในคริสต์ศตวรรษที่ 11 เกิดศาสนาคริสต์ใหม่ขึ้นที่กรุงคอนสแตนติโนเปิล เรียกว่าศาสนาคริสต์ตะวันออก หรือศาสนากรีกออร์ทอดอกซ์

2. บทบาทและความสำคัญของศาสนาคริสต์

ศาสนาคริสต์มีประมุขสูงสุด อยู่ในตำแหน่งสันตะปาปา ประจำนครวาติกัน ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี เป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการดูแลและรักษาสถาบันศาสนาและศาสนิกชน เนื่องจากมีเหตุการณ์ทางศาสนาและการเมืองหลายอย่างที่ทำให้บิชอปแห่งโรม ซึ่งต่อมาคือตำแหน่งสันตะปาปามีความสำคัญเพิ่มมากกว่าบิชอปที่อื่น ๆ

3. สงครามครูเสด

สงครามครูเสดเป็นสงครามระหว่างพวกคริสเตียนที่นับถือศาสนาคริสต์กับพวกมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม ทำการสู้รบกันเพื่อแย่งชิงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา คือ ดินแดนเยรูซาเล็มและปาเลสไตน์

4. การปฏิรูปศาสนาในยุคกลางตอนปลาย

ศาสนาคริสต์ในยุคกลางตอนปลายค่อย ๆ เสื่อมลง เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันในวงการศาสนา การซื้อขายตำแหน่งพระราชาคณะชั้นสูง และความมั่งคั่งร่ำรวยของวัดที่ใช้เงินในทางไม่เหมาะสม ทำให้คนเสื่อมความนิยม จึงเกิดความคิดที่จะปฏิรูปศาสนา มีนักคิดสำคัญคือ จอห์น วิคลิฟ และจอห์น ฮูส เป็นต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. สามารถอธิบายประวัติของพระเยซู คำสอนของศาสนาคริสต์ได้
2. สามารถอธิบายถึงความสำคัญของการก่อตั้งศาสนาคริสต์และการแพร่ขยายของศาสนาคริสต์ได้
3. สามารถอธิบายบทบาทและความสำคัญของสถาบันศาสนาและสันตะปาปา ตลอดจนความมั่งคั่งร่ำรวยของวัดได้
4. อธิบายสาเหตุและผลสำคัญของความขัดแย้งทางศาสนาในสงครามครูเสดได้
5. อธิบายสาเหตุและผลสำคัญของสงครามครูเสดได้
6. อธิบายสภาพความเสื่อมของศาสนาคริสต์และสันตะปาปาได้
7. อธิบายถึงการปฏิรูปศาสนาและเปรียบเทียบนักปฏิรูปศาสนาค้นสำคัญได้

ศาสนาคริสต์เกิดขึ้นในดินแดนตะวันออกกลาง (Middle East) เมื่อประมาณ 2,000 ปีมาแล้ว ซึ่งในขณะนั้นดินแดนบริเวณนี้อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรโรมัน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ส่วนใหญ่ คือ พวกยิว (Jews) ข้าหลวงโรมันที่ถูกส่งมาปกครองในขณะนั้นคือ ปอนติอุส ปิเลตัส (Pontius Pilatus) ประจำอยู่ที่เมืองเยรูซาเล็ม มีศาสดาคือพระเยซูคริสต์ (Jesus Christ) มีหลักคำสอนสำคัญ คือ คัมภีร์ไบเบิล (Bible)

1. การก่อตั้งศาสนาคริสต์

ประวัติของพระเยซู

พระเยซูประสูติเมื่อประมาณ 8-4 ปีก่อนคริสตกาล เป็นบุตรของนางมาเรีย (Maria) และโยเซฟ (Joseph) มีถิ่นฐานอยู่ที่เมืองนาซาเรธ เมื่อนางมาเรียมีครรภ์แก่ใกล้คลอด โยเซฟได้พานางไปยังเมืองเบธเลเฮมซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมเพื่อจดทะเบียนสำมะโนครัวตามคำสั่งของรัฐบาล ต่อมากลับมาอยู่ที่เมืองนาซาเรธ และได้รับการศึกษาตามสมควร เมื่ออยู่ในวัยเยาว์พระเยซูสนใจศึกษาพระคัมภีร์เก่า (The Old Testament) เมื่ออายุได้ประมาณ 30 ปี ได้เริ่มสั่งสอนตามลำพัง และเรียกตนเองว่าเป็นบุตรของพระเจ้า (The Son of God) พวกชาวยิวที่นับถือศาสนาคริสต์พากันเชื่อว่าพระเยซูคือเมสสิอาห์ (Messiah) ที่พระยะโฮวา (Yahovah) ได้โปรดให้ลงมาเพื่อไถ่บาปให้มวลมนุษย์ และสอนหลักธรรมที่แท้จริงเพื่อไปสู่สวรรค์ พระเยซูช่วยผู้ทุกข์ยาก และรักษาผู้เจ็บป่วยให้หายจากโรคภัยไข้เจ็บได้อย่างประหลาด เป็นผลทำให้เกิดการรวมกันของกลุ่มคนขึ้นเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ทำให้พวกยิวที่เคร่งครัดในศาสนาเดิมโกรธแค้นว่าพระเยซูจะทำการแยกศาสนา นอกจากนี้ พวกข้าหลวงโรมันที่มาปกครองไม่พอใจ ด้วยเกรงว่าพระเยซูจะชองสุมกำลังผู้คนและปฏิรูปสังคม ด้วยเหตุนี้ พระเยซูจึงถูกจับกุมตัวและตรึงบนไม้กางเขนใน ค.ศ. 33 ที่เนินเขาโกลโกธา (Golgotha) นอกเมืองเยรูซาเล็ม เหตุการณ์ครั้งนี้นับว่ามีความสำคัญมากในประวัติศาสตร์ของศาสนาคริสต์ เนื่องจากเมื่อพระเยซูสิ้นชีวิตเพราะถูกตรึงไม้กางเขนนั้น บรรดาสานุศิษย์พากันท้อแท้และหมดหวัง ต่อมาเมื่อข่าวลือไปทั่วว่าพระเยซูทรงกลับฟื้นคืนชีพและปรากฏตัวให้สานุศิษย์ที่จงรักภักดีได้เห็น มีผลทำให้บรรดาสาวกมีกำลังใจ จึงได้จัดตั้งกลุ่มเพื่อสอนศาสนาตามแนวทางของพระคริสต์ มีประชาชนหันมานับถือศาสนาคริสต์เพิ่มมากขึ้น การปราบปรามของพวกโรมันไม่เป็นผล ในเวลาต่อมา ศาสนาคริสต์กลายเป็นศาสนาสำคัญและเจริญรุ่งเรืองไม่น้อยกว่าอาณาจักรโรมันในอดีต

คำสอนของพระเยซู

คำสอนของพระเยซูเป็นเรื่องเกี่ยวกับความประพฤติที่ถูกต้อง ความซื่อสัตย์ ความรัก ความเมตตา และความมีมนุษยธรรม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นจริยธรรมหรือคุณธรรมที่ศาสนาทั้งหลายจะพึงกำหนดไว้เพื่อสร้างความสุขยิ่งใหญ่ให้ชีวิตมนุษย์ ศาสนิกชนควรจะดำเนินชีวิตตามคำสอนของศาสนา

คำสอนของพระเยซูเป็นทฤษฎีเทวนิยมที่มีความสำคัญยิ่ง คัมภีร์ไบเบิลเป็นหนังสือคำสอนที่สำคัญ พระเยซูทรงกล่าวว่า พระบิดาของพระองค์อยู่ในสวรรค์ และทรงเรียกพระองค์เองว่า “พระบุตร” เป็นผู้ที่พระเจ้าส่งมาเพื่อให้บาปให้แก่มวลมนุษย์ การประพฤติดีของมนุษย์โลกนี้ จะได้รับรางวัลคือความเป็นอมตะในสวรรค์ สำหรับคนที่ประพฤติชั่วจะต้องไปชดใช้กรรมในนรก การสิ้นชีวิตบนไม้กางเขนของพระเยซูเท่ากับเป็นการไถ่บาปทั้งมวลให้แก่มนุษย์เป็นครั้งสุดท้าย เนื่องจากศาสนาเดิมของพวกยิวเชื่อว่า มนุษย์มีบาปดั้งเดิม (The Original Sin) ที่สืบเนื่องมาจากอาดัมและอีวา บรรพบุรุษคู่แรกของมนุษย์ที่ละเมิดคำสั่งของพระเจ้า จึงถูกขับออกจากสวนอีเดน ต้องได้รับผลกระทบ ความทุกข์ยาก และปัญหาต่าง ๆ นานาตั้งที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ แต่อย่างไรก็ตาม พระเจ้ายังคงหวังไยมนุษย์ จึงประทานผู้แทนของพระองค์ให้ลงมาเกิดทำหน้าที่สั่งสอนมนุษย์ให้เป็นคนดีเพื่อพ้นจากบาปความทุกข์ยากทั้งมวล ผู้แทนของพระเจ้า เรียกว่า ศาสดาพยากรณ์ (Prophet) ส่วนพระเจ้าจะเสด็จกลับมาใหม่ อาจจะเป็นชั่วชีวิตหนึ่ง หรือหลายชั่วชีวิตของผู้ที่เชื่อฟังในวันพิพากษาครั้งสุดท้าย (The Last Judgement Day) ซึ่งเป็นวันตัดสินคดีความทั้งหลายของมวลมนุษย์อย่างถูกต้องและยุติธรรม

ในสมัยแรก ชาวยิวบางกลุ่มศรัทธาเลื่อมใสและอุทิศตนต่อพระเยซู ชาวยิวมีลักษณะพิเศษบางประการ คือเชื่อว่าชนชาวยิวเป็นกลุ่มที่พระเจ้าเลือกสรร (The Chosen Person) ให้เป็นผู้ปกครองโลกในอนาคต เมื่อดินแดนของพวกยิวคือปาเลสไตน์ตกเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโรมัน พวกยิวพยายามไม่ให้อิทธิพลและวัฒนธรรมโรมันมามีอำนาจเหนือความรู้สึกนึกคิดของพวกตน เพราะถือตัวว่าต่อไปพวกยิวจะเป็นผู้ปกครองโลก พวกยิวในขณะนั้นจึงมีความรู้สึกต่อต้านโรมัน โดยอาศัยความรู้สึกรักชาติยิว (Jewish patriotism) เป็นแรงบันดาลใจชักจูงให้ชาวยิวในดินแดนอื่น ๆ นอกเขตปาเลสไตน์ให้มาร่วมกันต่อต้านโรมัน

สิ่งแรกที่พวกยิวแสดงออก คือ การรวมกันทางศาสนา เพราะในขณะนั้นอาณาจักรโรมันอันกว้างใหญ่ไพศาลไม่ได้มีศาสนาประจำอาณาจักร มีแต่การสักการะบูชาซีซาร์ในฐานะประมุขของอาณาจักรเท่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะการแสดงออกทางการเมืองมากกว่าศาสนา ฉะนั้น ผู้ปกครองอาณาจักรโรมันจึงยอมอนุญาตให้ชนชาติต่าง ๆ ที่อยู่ในอาณาจักรและมีศาสนาของตัวเอง

ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของศาสนาตนได้หากไม่ขัดต่อกฎข้อบังคับของอาณาจักร แม้แต่ทหารยิวที่สังกัดในกองทัพโรมันก็ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาได้เป็นพิเศษ พวกยิวจะก่อตั้งองค์การศาสนาและเรียกร้องสิทธิทางศาสนามากขึ้น ๆ พวกโรมันในฐานะผู้ปกครองอาณาจักรไม่ได้สงสัยในขบวนการคริสเตียน พระเยซูในตอนแรกมีลักษณะเป็นผู้สอนเรื่องต่าง ๆ ชอบท่องเที่ยวไปเมืองต่าง ๆ และไม่มีลักษณะเป็นนักการเมืองแต่อย่างใด มีคำสอนของพระเยซู ที่เกี่ยวกับการเมืองน้อยมาก ที่กล่าวพาดพิงถึงได้แก่ “จงมอบแก่ซีซาร์ในสิ่งซึ่งเป็นของซีซาร์” พระเยซูไม่เคยยุยงให้มีการทำร้ายกัน มีแต่ให้รักกัน สามัคคีกัน พระเยซูประกาศว่า “ฉันมาเพื่อทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย มิใช่มาเพื่อทำลายสิ่งใด”

ในบรรดาผู้เลื่อมใสพระเยซู มีสาวกสำคัญ คือ เซนต์ปอล (St. Paul) เดิมชื่อว่า ซอลแห่งทาร์ซัส (Saul of Tarsus) เชื้อสายยิวชาวเมืองทาร์ซัส ไม่ใช่ชาวปาเลสไตน์ ซอลเลื่อมใสลัทธิสโตอิก มีความเชื่อในเหตุผล ต่อมาจึงเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์และพยายามเผยแพร่ไปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้รับชื่อใหม่ว่า นักบุญปอล คำสอนของเซนต์ปอลจะกล่าวถึงพระเยซูว่าทรงเป็นพระมหาไถ่ เป็นพระบุตรที่เกิดมาเพื่อไถ่บาปให้มวลมนุษย์ และมนุษย์จะปลดปล่อยด้วยการยึดมั่นในคุณธรรมของพระเจ้า

เซนต์ปอลเป็นผู้ที่เปลี่ยนประวัติศาสตร์ของศาสนาคริสต์จากระบบศาสนาที่แพร่หลายเฉพาะท้องถิ่นมาเป็นระบบศาสนาที่แพร่หลายไปต่างถิ่นต่างเมือง มีผู้รู้จักและศรัทธาศาสนาคริสต์เพิ่มขึ้น นอกจากนั้น เซนต์ปอลยังได้สร้างกฎเกณฑ์ทางศาสนาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับคำสอนของพระเยซู จึงนับว่าเซนต์ปอลเป็นคนแรกที่ทำให้เกิดวิชาเทววิทยา (Theology) และทำให้ผู้เลื่อมใสมีโอกาสศึกษาค้นคว้าเรื่องของศาสนาคริสต์และพระเจ้าได้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งศาสนาอื่น ๆ ไม่อาจทำได้ นอกจากนี้ เซนต์ปอลได้จัดองค์การศาสนาคริสต์ให้มั่นคงด้วยการสร้างระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และรวมกลุ่มคริสเตียนต่าง ๆ ที่มีผลประโยชน์ขัดกันให้มีความร่วมมือกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าพระเยซูและเซนต์ปอลได้ร่วมกันตั้งศาสนาคริสต์โดยพระเยซูเป็นศาสดาและเป็นผู้ให้หลักเกณฑ์คำสอนทั่วไป ส่วนเซนต์ปอลเป็นผู้วางหลักปฏิบัติและเผยแพร่คำสอนให้กว้างไกล

ศาสนาคริสต์ได้แพร่หลายและมีผู้เลื่อมใสมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นคนชั้นต่ำที่ไร้อภิสิทธิ์ในสังคมและผู้ทุกข์ยากทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะหลักเกณฑ์ คำสอนของศาสนาคริสต์เข้าใจง่ายและไม่มีพิธีรีตองมากมายเหมือนศาสนาอื่น ๆ ศาสนาคริสต์พยายามย้ำหลักเรื่องความเป็นพี่น้องกันในระหว่างมวลมนุษย์ (Brotherhood of mankind) ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการเผยแพร่ความคิดที่ไม่ได้มีการเอารัดเอาเปรียบหรือกดขี่ข่มเหงกันในระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไร้อำนาจ ระหว่างผู้เจริญ

กับผู้ป่าเถื่อน นอกเหนือจากนี้หากพิจารณาคำสอนของศาสนาคริสต์ที่มีอิทธิพลต่อการเมือง การปกครองปัจจุบันว่ามีอยู่มาก โดยเฉพาะเรื่องเสรีภาพและความเสมอภาค เพราะถือว่าทุกคน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายใต้การนับถือพระเยซูคริสต์ พระเจ้าเป็นผู้สร้างมนุษย์ทุกคน ในโลกให้มีความเท่าเทียมกัน มนุษย์มีบาป พระเจ้าจึงได้ส่งพระบุตรคือพระเยซูมาเป็นผู้ไถ่บาป เพื่อช่วยเหลือมวลมนุษย์ ด้วยการเสียดชะอุทิศชีวิต

ด้วยหลักการและคำสอนของศาสนาคริสต์ดังกล่าว ทำให้มีผู้เลื่อมใสมากขึ้น บางครั้ง มีคนชุมนุมกันเป็นจำนวนมาก ทำให้พวกโรมันเริ่มสงสัยในพฤติกรรมของพวกคริสเตียน ต่อมา ยิ่งปรากฏชัดว่ามีทัศนคติแตกต่างกันยากที่จะบรรจบกันได้ กล่าวคือ พวกโรมันเชื่อว่าหน้าที่ เบื้องต้นของมนุษย์คือหน้าที่ปฏิบัติต่อรัฐ ต่อมาจึงเป็นหน้าที่ต่อพระเจ้า และหน้าที่ต่อเพื่อนมนุษย์ การเคารพสักการะต่อซีซาร์จึงถือว่าเป็นอธิปไตยสูงสุด ย่อมเหนือกว่าหลักการของศาสนาใด ๆ ในทางตรงกันข้าม พวกคริสเตียนเชื่อว่าหน้าที่เบื้องต้นของมนุษย์ คือ หน้าที่ต่อพระเจ้า พระเจ้า เป็นเรื่องของจิตใจ ส่วนรัฐนั้นเป็นเรื่องของร่างกาย ดังนั้น รัฐจึงรองลงมาจากพระเจ้า ยิ่งไปกว่านั้น พวกคริสเตียนถือว่า ถ้าหากบุคคลใดสักการะซีซาร์เท่ากับเป็นการปฏิเสธพระเจ้าไปด้วย ทัศนคติเช่นนี้ของพวกคริสเตียน ทำให้พวกโรมันเห็นว่าเป็นการกบฏต่อซีซาร์และต่ออาณาจักรโรมัน รวมทั้งต่อชาวโรมันด้วย ดังนั้นพวกโรมันจึงปราบพวกคริสเตียนเช่นเดียวกับปราบ กบฏของรัฐ แต่ยิ่งปราบพวกคริสเตียนก็ยิ่งขยายตัวไปทั่วสารทิศมากขึ้น การปราบและการ ฆ่าพวกคริสเตียนโดยพวกโรมันในเวลานั้น เรียกว่า การประหัตประหาร (persecution) เป็นเวลา นานถึง 3 ศตวรรษ ซึ่งล้วนแต่เป็นเรื่องการเมืองทั้งสิ้น แต่ก็เช่นเดียวกัน การเมืองนี่เองที่ทำให้ ศาสนาคริสต์แพร่หลายและขึ้นมาสู่จุดสูงสุดในอาณาจักรโรมันและในอารยธรรมโลกตะวันตก

การเมืองโรมันในขณะนั้นมีการต่อสู้แย่งชิงอำนาจกันโดยการหาเสียงจากประชาชน และวิธีอื่น ๆ ในตอนนี้ศาสนาคริสต์เริ่มมีสมาชิกมากขึ้น โบสถ์คริสต์เป็นหน่วยงานสังคมที่สำคัญ และมีทรัพย์สินสมบัติเป็นของตนเอง การจัดการบริหารมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น กล่าวได้ว่า ศาสนาคริสต์มีอิทธิพลมากขึ้นเป็นลำดับจากสภาพการณ์ต่าง ๆ ทำให้ศาสนาคริสต์ไม่อาจจะ หลีกเลี่ยงการเมืองได้ ในที่สุดศาสนาคริสต์ริเริ่มจากองค์การศาสนาโดยแท้ก็ค่อย ๆ กลายเป็น องค์การกึ่งศาสนากึ่งการเมือง

การแพร่ขยายของศาสนาคริสต์

ในปลายศตวรรษที่ 3 มีชาวคริสเตียนประมาณ 1 ใน 3 ของพลเมืองทั้งหมดในอาณาจักร โรมัน นโยบายการปราบปรามพวกคริสเตียนของรัฐบาลโรมันอ่อนลง การใช้กำลังปราบปราม นาน ๆ จึงจะมีสักครั้งและเมื่อมีความจำเป็น เช่น กรณีพวกคริสเตียนทำหายอำนาจของผู้ปกครอง

โดยตรง โดยทั่วไปแล้ว พวกโรมันได้ปล่อยให้พวกคริสเตียนอยู่อย่างเสรีมากขึ้นกว่าเดิม จนกระทั่งพวกโรมันเริ่มยอมรับฐานะของศาสนาคริสต์ว่าเท่าเทียมกับศาสนาอื่น ๆ

ต่อมาเมื่อเหตุการณ์หลายประการที่สนับสนุนส่งเสริมให้ศาสนาคริสต์มีความมั่นคงและแพร่หลายกว้างขวางยิ่งขึ้น

ใน ค.ศ. 313 จักรพรรดิคอนสแตนติน (Constantine, ค.ศ. 306–337) ประกาศกฤษฎีกาแห่งเมืองมิลาน (Edict of Milan, ค.ศ. 313) ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนาคริสต์แก่ประชาชนทั่วไป และออกกฎหมายห้ามขู่บังคับปราบปรามพวกคริสเตียนอีกต่อไป

ใน ค.ศ. 380 จักรพรรดิธีโอดอซิอุส (Theodosius, ค.ศ. 379–395) ได้ประกาศให้ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาประจำชาติโรมัน หลังจากนั้นศาสนาคริสต์ได้มีบทบาทในทางการเมืองโรมันอย่างแท้จริง กลายเป็นองค์การศาสนาที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในประวัติศาสตร์

ในศตวรรษที่ 4 อาณาจักรโรมันถูกแบ่งออกเป็น 2 ภาค คือ ภาคตะวันตกมีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม ส่วนภาคตะวันออกมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople)

ในศตวรรษที่ 11 ศาสนาคริสต์ได้ถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

– ในภาคตะวันตก ศาสนาคริสต์เรียกว่าศาสนาโรมันคาทอลิก (Roman Catholic Church) มีประมุขสูงสุด คือ สันตะปาปา (Pope) มีศูนย์กลางอยู่ที่กรุงโรม ใช้ภาษาละติน และเจริญแพร่หลายในยุโรปตะวันตกและอิตาลี

– ในภาคตะวันออก ศาสนาคริสต์ได้กลายเป็นศาสนากรีกออร์ทอดอกซ์ (Greek Orthodox Church) มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองคอนสแตนติโนเปิล มีประมุขสูงสุดคือ แพทริอาร์ค (Patriarch) ใช้ภาษากรีก และเจริญแพร่หลายในยุโรปตะวันออกและรัสเซีย

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. ให้ค้นคว้าทำรายงานเรื่องประวัติและการดำเนินชีวิตของพระเยซูและสาวกคนสำคัญ พร้อมทั้งมีภาพประกอบ
2. ให้อาจารย์ที่โลกและกำหนดดินแดนที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์

2. บทบาทและความสำคัญของศาสนาคริสต์

ในศตวรรษที่ 5 เมื่ออาณาจักรโรมันตะวันตกเสื่อมสลายเพราะการรุกรานของพวกอนารยชน สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครองยุ่งเหยิง ปราศจากความสงบและไม่ปลอดภัย ประชาชนชาติที่ฟุ้งและหมดหวัง มีผลทำให้สถาบันศาสนาและสันตะปาปาที่โรมมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ในการช่วยเหลือประชาชนทุก ๆ ด้าน

ตำแหน่งสันตะปาปาในอดีต คือ บิชอปแห่งโรมซึ่งเป็นบิชอปที่มีความสำคัญมากที่สุด บิชอปคนแรกของกรุงโรม คือ เซนต์ปีเตอร์ (St. Peter) ซึ่งเป็นสาวกของพระเยซู มีเรื่องเล่าว่าพระเยซูเคยตรัสกับเซนต์ปีเตอร์ว่า “เราคือศิลา และบนศิลานี้เราจะตั้งศาสนจักร” (มัทธิว 16—27) จึงมีการสร้างมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ (St. Peter's Cathedral) ที่นครวาติกัน ดังนั้นจึงถือว่าศาสนจักรที่โรมต้องยิ่งใหญ่กว่าที่อื่น ๆ บิชอปที่โรมได้ส่งคณะมิชชันนารีไปเผยแพรศาสนาในดินแดนต่าง ๆ มีผลให้ชื่อเสียงของบิชอปที่โรมเด่นชัดกว่าที่อื่น ๆ และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือกรุงโรมเคยเป็นศูนย์กลางการปกครองของจักรวรรดิโรมันอันยิ่งใหญ่ในอดีตที่มีชื่อเสียงมากมาก่อน ดังนั้น บิชอปแห่งโรมจึงมีบทบาทสำคัญ และกรุงโรมควรจะเป็นศูนย์กลางทางศาสนาด้วย ในบางครั้งเมื่อขาดผู้ปกครองเมือง บิชอปแห่งโรมมักจะถูกเชิญไปปกครองเมืองนั้น ๆ แทนชั่วคราว จนกว่าจะมีการพิจารณาแต่งตั้งผู้ปกครองใหม่ กษัตริย์แฟรงค์ เช่น กษัตริย์โคลวิส กษัตริย์เปแปง และกษัตริย์ชาร์ลสเลอมาญ ก็ให้ความสำคัญและเป็นไมตรีกับประมุขทางศาสนาที่โรม นอกจากนี้มีเสมียนชาวแฟรงค์ชื่อ ไอซิดอร์ เมอร์เคเตอร์ (Isidor Mercator, ค.ศ. 845—853) ได้จัดทำเอกสารไอซิดอร์ (Isidor Collection) ซึ่งเป็นประมวลกฎหมายทางศาสนา และมีการปลอมแปลงเอกสารต่าง ๆ ที่กำหนดให้บิชอปแห่งโรมมีอำนาจสูงกว่าบิชอปที่อื่น ด้วยฐานะอำนาจหน้าที่และเหตุการณ์ต่าง ๆ มีผลทำให้บิชอปแห่งโรมมีอำนาจสูงสุดเหนือบิชอปแห่งอื่น ๆ ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นตำแหน่งประมุขของศาสนาคริสต์ คือ ตำแหน่งสันตะปาปา (Pope) ซึ่งมีฐานะไม่แตกต่างจากประมุขของอาณาจักร คือ ได้รับเลือกจากกลุ่มพระราชาคณะ (College of Cardinals) เมื่อบุคคลใดได้รับแต่งตั้งให้เป็นสันตะปาปาก็จะมาประจำที่กรุงโรม ปกครองศาสนจักรด้วยอำนาจเด็ดขาด ฟังก์ชันอยู่ที่มหาวิหารเซนต์ปีเตอร์ในนครวาติกัน กรุงโรม ประเทศอิตาลี

ความสำคัญและความมั่งคั่งของวัด

ในยุคกลางตอนต้นและตอนกลาง วัดเป็นศูนย์กลางสำคัญทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา ศิลปะ วรรณคดี ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อและค่านิยมคิดของประชาชน ศาสนาคริสต์ในยุคกลางมีอิทธิพลครอบงำวิถีชีวิตของประชาชนทุกด้าน ยุคกลางจึงได้ชื่อว่าเป็นยุคแห่งศรัทธา (Age of Faith) ประชาชนมีความเชื่อในคำสอนของพระ-

บาทหลวงอย่างไม่มีข้อสงสัยหรือโต้แย้งใด ๆ หากมีผู้ใดคัดค้านหรือแสดงความคิดก้าวหน้าเกินยุคสมัยก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรงด้วยวิธีการบัพพาชนียกรรม (ex-communication) คือ การขับบุคคลสำคัญออกจากศาสนา เช่น กษัตริย์ หรือนักคิดคนสำคัญ ด้วยการไม่ให้มีการประกอบพิธีกรรมใด ๆ ทางศาสนาซึ่งจะทำให้บุคคลนั้น ๆ เป็นที่รังเกียจของศาสนิกชนและถูกตัดขาดจากสังคม ถ้าเป็นกษัตริย์ก็อาจจะถูกประชาชนก่อการจลาจลจู่หน้าหรือก่อการกบฏได้ เช่น พระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษ นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีการลงโทษอีกอย่างหนึ่งเรียกว่า อินเทอดิค (Interdict) คือการขับกลุ่มบุคคลหรือประเทศออกจากศาสนา ด้วยการประกาศว่า ประเทศหรือเขตที่มีกลุ่มบุคคลละเมิดศาสนาเป็นเขตต้องห้าม และถูกลงโทษไม่ให้ประเทศอื่น ๆ ติดต่อกับไมตรีด้วย ซึ่งอาจจะถูกประเทศใดประเทศหนึ่งโจมตีหรือทำสงครามเป็นการลงโทษอีกทางหนึ่ง วิธีการลงโทษต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่หวาดกลัวกันมากในยุคกลาง

วัดมีความมั่งคั่งและมีรายได้หลายทาง เช่น เงินบารุงศาสนา รายได้และภาษีจากที่ดิน ค่าธรรมเนียมศาล รายได้จากการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนา และเงินบริจาคอื่น ๆ ซึ่งทำให้วัดมีทั้งที่ดินและทรัพย์สินเงินทองมากมายมหาศาล วัดเป็นแหล่งให้บริการแก่ประชาชน ตั้งแต่เกิดจนตาย ในเรื่องของ การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา วัดเป็นแหล่งพบปะสังสรรค์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

พระบาทหลวงส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถอ่านออกเขียนได้ จึงทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่กษัตริย์และขุนนาง โดยทั่วไปแล้ว สถาบันศาสนายุคกลางมีความมั่นคงกว่าสถาบันกษัตริย์ จึงกล่าวได้ว่าสันตะปาปาในยุคกลางมีอำนาจเหนือกว่ากษัตริย์ มียกเว้นบางสมัยที่กษัตริย์เข้มแข็ง เช่น สมัยพระเจ้าชาร์ลเลอมาญของอาณาจักรแฟรงค์ พระประจำวัดในหมู่บ้านมีอิทธิพลและบทบาทมากต่อการอบรมสั่งสอนและหลอมหล่ออุปนิสัยทัศนคติของคนในยุคกลาง ซึ่งมักจะคิดและทำสิ่งต่าง ๆ ในกรอบของศาสนาตามคำสั่งสอนของพระอย่างเคร่งครัด พระสอนให้ประชาชนพอใจในสภาพความเป็นอยู่ของตน โดยชี้แจงว่า เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าที่กำหนดไว้แล้ว (Predestination) ไม่ว่าจะเป็นคนจนหรือคนรวย คนฉลาดหรือคนโง่ คนมีอำนาจหรือข้าทาสบริวาร ทุกคนล้วนแต่มีความเสมอภาคกันในสายตาของพระเจ้า ถ้าทำความดีก็จะเข้าถึงพระเจ้าได้ทุกคน

กิจกรรมการเรียนรู้ 2

1. ให้ทำรายงานเกี่ยวกับมหาวิหารเซนต์ปีเตอร์
2. วัดมีรายได้ทางไหนบ้าง

3. สงครามครูเสด (The Crusade War, ค.ศ. 1096—1270)

สงครามครูเสดเป็นสงครามศาสนาระหว่างพวกคริสเตียนกับพวกมุสลิม เพื่อแย่งชิงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา คือ เยรูซาเล็ม (Jerusalem) และปาเลสไตน์ (Palestine)

บุคคลสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดขบวนการสงครามครูเสด คือ จักรพรรดิอเล็กซีอูส คอมมินุส (Alexius Comnenus) แห่งจักรวรรดิไบแซนไทน์ ได้ส่งสาส์นมายังสันตะปาปาเออร์บันที่ 2 (Pope Urban II, ค.ศ. 1088—1099) แจ้งว่า อาณาจักรไบแซนไทน์และศาสนาคริสต์ในตะวันออกถูกรุกรานจากพวกเซลจุกเตอร์ก (Seljuk Turks) ที่นับถือศาสนาอิสลาม ขอให้ส่งทหารไปช่วยปราบปรามสันตะปาปาเออร์บันที่ 2 มีความประสงค์ที่จะรวมศาสนาคริสต์ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเข้าด้วยกันอยู่แล้ว โดยให้ขึ้นตรงต่อสันตะปาปาที่โรม ดังนั้น ใน ค.ศ. 1095 สันตะปาปาเออร์บันที่ 2 ได้เรียกประชุมผู้แทนทางศาสนาคริสต์จากประเทศต่าง ๆ ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมัน ให้มาประชุมที่เมืองแคลมงต์ (Council of Clermont) เพื่อร่วมตกลงกัน去做สงครามเพื่อศาสนา นับว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ชาวยุโรปมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่จะเดินทางไปสู้รบเพื่อศาสนา ผู้ไปรบจะมีเครื่องหมายกางเขนติดไว้ที่ไหล่เพื่อแสดงว่าเป็นทหารของพระไครสต์ จึงเกิดคำว่า ครูเสด (Crusade) มาจากคำว่า Croix ในภาษาฝรั่งเศส แปลว่าไม้กางเขน (Cross) ดังนั้น พวกคริสเตียนที่ไปสงครามครั้งนี้จึงถูกเรียกว่า พวกครูเสด (Crusader)

ในสมัยสงครามครูเสด นับได้ว่าศาสนาคริสต์และสันตะปาปามีบทบาทและอิทธิพลสูงมาก เพราะสามารถชักชวนสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้ชาวคริสเตียนทุกระดับตั้งแต่จักรพรรดิ กษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง อัศวิน พ่อค้า ชาวไร่ชาวนา ประชาชนทั่วไป และชนชั้นต่ำ ตลอดจนพวกทาสให้ร่วมไปในสงครามครูเสด ซึ่งมีสงครามเกิดขึ้นหลายครั้งในระยะเวลา 200 ปี ตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 11—13

สาเหตุของสงครามมีทั้งด้านศาสนา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมที่กลุ่มคนไปสงครามนั้นต้องการยกฐานะ หวังผลประโยชน์ทางการค้า ตลอดจนยศฐาบรรดาศักดิ์เพิ่มขึ้น นอกจากนั้น ทางด้านความเชื่อ พวกที่ไปสงครามถือว่าเป็นจุดประสงค์ของพระเจ้าที่ให้ทำสงครามเพื่อศาสนา

ผลของสงครามครูเสดมีความสำคัญมากกว่าสาเหตุ เพราะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในยุโรป และมีคำขวัญว่า “เป็นการดีแม้ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากศัตรู”

ผลสำคัญของสงครามครูเสด

— **ทางด้านศาสนา** พวกครูเสดไม่สามารถแย่งชิงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ได้เนื่องจากพวกคริสเตียนขาดระเบียบวินัยและจุดมุ่งหมายที่ไม่ชัดเจนในการทำสงคราม ส่วนใหญ่พวกครูเสดจะแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวทางด้านเศรษฐกิจ โดยเอาเรื่องศาสนาเป็นข้ออ้าง ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาศาสนา สงครามอันยาวนานทำให้ทรัพย์สินและผู้คนต้องสูญเสียอย่างมาก ทำให้ชาวยุโรปเริ่มตั้งข้อสงสัยและพยายามหาเหตุผลจากศาสนามากขึ้น แทนที่จะเชื่ออย่างมกมายเหมือนเช่นอดีต ชาวยุโรปหันมาสนใจหาความสุขบนโลกนี้มากกว่าเชื่อในสวรรค์หรือโลกหน้า

— **ทางด้านการเมืองการปกครอง** ทำให้ระบบฟิวดัลเสื่อมลง เพราะพวกขุนนางล้มตายในสงครามจำนวนมาก ในขณะที่พวกนักบวชและชนชั้นพ่อค้าที่สนับสนุนอำนาจกษัตริย์ในส่วนกลางมากกว่าอำนาจขุนนางท้องถิ่น

— **ทางด้านเศรษฐกิจ** ทำให้ระบบแมนเนอร์เสื่อมลงพร้อมกับระบบฟิวดัล ชาดคนทำงานในไร่นา และเกิดระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่ทำให้เกิดการค้าและเมืองใหม่ ๆ มีระบบการเงินและการธนาคารเกิดขึ้น

— **ทางด้านสังคม** มีการเปลี่ยนแปลงและเลื่อนฐานะของคนในสังคมมากขึ้น เช่น พวกทาสและทาสติดที่ดินเมื่อรอดชีวิตจากสงครามกลับมาก็จะมีโอกาสได้เป็นอิสระ สนใจประกอบอาชีพค้าขายแทนการทำงานในไร่นา พ่อค้าอิตาลีมีความมั่งคั่งร่ำรวยมากขึ้น มีฐานะและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก มีเวลาว่างและมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาความรู้และส่งเสริมศิลปวิทยาการด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงชีวิตให้ดีขึ้นสะดวกสบายมากขึ้น

— **ทางด้านวิทยาการ** ความรู้ทางด้านวิทยาการต่าง ๆ ได้มีการนำมาถ่ายทอดและเผยแพร่มากขึ้นระหว่างโลกตะวันตกกับโลกตะวันออก มีการพัฒนาความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ การเดินเรือแผนที่ เข็มทิศ เส้นรุ้งและเส้นแวง เป็นต้น

ความเสื่อมของศาสนาคริสต์และสันตะปาปา

ในยุคกลาง ศาสนาคริสต์และสันตะปาปามีบทบาทและอำนาจมากเป็นที่เกรงขามของกษัตริย์ประเทศต่าง ๆ ในยุโรป มีการขัดแย้งเกิดขึ้นหลายครั้งและหลายสมัยระหว่างกษัตริย์และสันตะปาปา ก่อให้เกิดความยุ่งยากเป็นเวลานาน อำนาจของสันตะปาปามีสูงสุดในระหว่างศตวรรษที่ 11—13 ซึ่งเป็นช่วงของสงครามครูเสดที่ค่อย ๆ เสื่อมลงเป็นลำดับ ในขณะที่เดียวกันอำนาจของกษัตริย์ในแต่ละประเทศเพิ่มขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนจากชนชั้นกลาง

นอกจากนี้ มีเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้สถาบันศาสนาและสันตะปาปาเสื่อมลง ได้แก่

การคุมขังแห่งบาบิโลน (Babylonian Captivity หรือ Arvignon Captivity, ค.ศ. 1305—1379)

หมายถึง การที่สันตะปาปาคลีเมนต์ที่ 5 (Pope Clement V) ซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศส ไม่สนใจไปประทับที่สำนักวาติกันในกรุงโรมตามธรรมเนียมปฏิบัติเพราะกรุงโรมมีความไม่สงบ แต่กลับไปประทับที่เมืองอาวิญญองซึ่งเป็นรัฐสันตะปาปาอยู่ทางตอนใต้ของฝรั่งเศส ทำให้สันตะปาปาคลีเมนต์ที่ 5 ต้องตกอยู่ใต้อำนาจของกษัตริย์ฝรั่งเศส คือ พระเจ้าฟิลิปที่ 4 (King Phillip IV) สันตะปาปาองค์ต่อ ๆ มาที่ได้รับเลือกล้วนเป็นชาวฝรั่งเศส ประทับอยู่ที่อาวิญญองเป็นเวลานานถึง 70 ปี ตั้งแต่ ค.ศ. 1305—1379 ซึ่งทำให้สันตะปาปาต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกษัตริย์ฝรั่งเศส มีผลทำให้ประเทศอื่น ๆ ไม่พอใจและไม่ให้ความร่วมมือกับคำสั่งของสันตะปาปา จึงทำให้รายได้ของวัดลดลง นอกจากนี้ยังมีการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นทั่วไป นับว่าเป็นความเสื่อมอย่างร้ายแรงในวงการศาสนาคริสต์และสันตะปาปา

ความแตกแยกครั้งยิ่งใหญ่ (The Great Schism, ค.ศ. 1378—1417)

เกิดขึ้นเมื่อมีสันตะปาปาในเวลาเดียวกันถึง 2 พระองค์ คือ สันตะปาปาเออร์บันที่ 6 (Pope Urban VI, ค.ศ. 1378—1379) เป็นชาวอิตาลี ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสันตะปาปาที่โรม ค.ศ. 1378 และสันตะปาปาคลีเมนต์ที่ 7 (Pope Clement VII, ค.ศ. 1378—1394) เป็นชาวฝรั่งเศส ประทับที่เมืองอาวิญญอง เหตุการณ์ครั้งนี้แสดงถึงความแตกแยกในวงการศาสนาอย่างชัดเจน ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปแบ่งกันยอมรับสันตะปาปาในแต่ละแห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

การแตกแยกครั้งใหญ่นี้สร้างความเสื่อมเสียอย่างมากให้แก่สถาบันศาสนาและสันตะปาปา ซึ่งได้มีความพยายามหลายครั้งที่จะยุติความแตกแยกเช่นนี้ ในที่สุด ค.ศ. 1417 มีการประชุมที่เมืองคอนสแตนซ์ (Council of Constance) ยุติปัญหาเรื่องนี้ ได้มีการเลือกสันตะปาปาองค์ใหม่ ได้แก่ สันตะปาปามาร์ตินที่ 5 (Pope Martin V) ได้มาประทับที่กรุงวาติกัน นับว่าเป็นการสิ้นสุดการแตกแยกครั้งใหญ่ที่กินเวลานานถึง 40 ปี

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

1. ให้นักเรียนค้นหาคำตอบคำขวัญที่ว่า “เป็นการดีแม้ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากศัตรู” เกิดจากเหตุการณ์อะไร
2. ให้นักศึกษาวาดแผนที่ของเส้นทางไปสงครามครูเสดของพวกคริสเตียน

4. การปฏิรูปศาสนาในยุคกลางตอนปลาย

การปฏิรูปศาสนาได้เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวเรื่อยมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 5 เพราะในตอนปลายสมัยอาณาจักรโรมันประชาชนละเลยศาสนากันมาก ศีลธรรมเสื่อม เมื่อมีการรุกรานจากพวกอนารยชนทำให้สันตะปาปาต้องหันไปสนใจการเมืองการปกครองในอาณาจักร ทำให้ไม่ได้เอาใจใส่ศาสนาเท่าที่ควร นอกจากนี้ สถาบันศาสนา วัดและพระ มีความมั่งคั่งร่ำรวยมาก มีความเป็นอยู่หรูหราฟุ่มเฟือย มีการทุจริตคอร์รัปชัน มีการซื้อขายตำแหน่งพระราชาคณะ การขายใบบุญไถ่บาป และอื่น ๆ ทำให้ศาสนาเสื่อม คนเบื่อหน่ายคลายศรัทธาศาสนาอย่างมาก

นักปฏิรูปศาสนาคนสำคัญในศตวรรษที่ 14

— จอห์น วิคลิฟ (John Wycliffe, ค.ศ. 1320—1384) เป็นอาจารย์สอนศาสนาที่มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด มีความคิดก้าวหน้า โจมตีความประพฤติที่ไม่ถูกต้องของสันตะปาปา พระบาทหลวงและเจ้าหน้าที่ทางศาสนา ใน ค.ศ. 1382 วิคลิฟได้แปลคัมภีร์ไบเบิลฉบับวัลเกตเป็นภาษาพื้นเมืองอังกฤษเพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้อ่านและศึกษาด้วยตนเองเพื่อความเข้าใจศาสนาอย่างถูกต้อง

— จอห์น ฮุส (John Hus) เป็นอาจารย์สอนศาสนาในมหาวิทยาลัยปรัาก มีความสนใจศรัทธาแนวคิดของจอห์น วิคลิฟมาก เขาไม่เห็นด้วยกับการบังคับสวดมนต์เป็นภาษาละตินอย่างเดียว ฮุสมีความเห็นว่าควรจะใช้ภาษาพื้นเมืองที่ประชาชนสามารถอ่านและเข้าใจได้ด้วยตนเอง เขาประณามการขายใบบุญไถ่บาป ต่อต้านกิจการและพิธีกรรมทางศาสนาที่ไม่เหมาะสม ทำให้สันตะปาปาไม่พอใจ ในที่สุดที่ประชุมจากเมืองคอนสแตนซ์ลงโทษฮุสด้วยการเผาทั้งเป็น และทำลายหนังสือของเขาด้วย การสิ้นชีวิตของฮุสก่อให้เกิดความไม่สงบขึ้น ประชาชนกลุ่มหนึ่งที่นับถือศาสนานิกายฮุสไซต์ (Hussite) ได้แยกตัวออกไปตั้งประเทศใหม่ คือ ประเทศโบฮีเมีย (Bohemia)

การปฏิรูปศาสนาในปลายยุคกลางไม่ประสบผลสำเร็จ แต่ความคิดปฏิรูปศาสนายังมีอิทธิพลต่อนักปฏิรูปศาสนาในเวลาต่อมา และทำการปฏิรูปศาสนาสำเร็จในศตวรรษที่ 16 ทำให้ศาสนาคริสต์แบ่งออกเป็น 2 สาขาใหญ่ คือ ศาสนาคริสต์โรมันคาทอลิก (Roman Catholic) และศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ (Protestant)

กิจกรรมการเรียนรู้ 4

ให้นักศึกษาทำรายงานเกี่ยวกับนักปฏิรูปศาสนาในยุคกลางตอนปลาย

สรุป

ศาสนาคริสต์และสันตะปาปามีบทบาทสำคัญและอิทธิพลอย่างมากต่อวิถีชีวิตของประชาชนในยุคกลาง วัดมีความมั่งคั่งร่ำรวยมาก ความเสื่อมของศาสนาคริสต์เกิดขึ้น ทำให้มีความต้องการปฏิรูปศาสนาในยุคกลางแต่ไม่สำเร็จ อย่างไรก็ตาม แนวคิดปฏิรูปศาสนามีผลต่อการปฏิรูปศาสนาในยุคใหม่ในเวลาต่อมา

การประเมินผลท้ายบท

1. ใครคือผู้ให้กำเนิดวิชาเทววิทยา
 1. พระเยซู
 2. เซนต์ปอล
 3. เซนต์ปีเตอร์
 4. บิชอปแห่งโรม
 2. ตำแหน่งประมุขสูงสุดของศาสนาโรมันคาทอลิกคืออะไร
 1. บิชอปแห่งยุโรป
 2. สันตะปาปา
 3. แพทริอาร์ค
 4. เจ้าอาวาส
-